

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. No. 143.

Constanța, Duminică 5 Noembrie 1895.

20 bani numărul

Cerem Drepturile Politice

În toată țara de peste Dunare e o mare frământare publică de care noi în Dobrogea suntem apărați.

La 24 ale lunii trecute Camerele vechi au fost închise de noul guvern. Alegerile pentru viitoarele Camere s'au fixat pentru zilele de 15, 22, 23, 24, 26, 27 și 28 ale lunii curente, iar deschiderea lor va avea loc la 7 Decembrie.

La această mare solemnitate Majestatea Sa Regele, încongiurat de toți demnitarii Statului, va rosti, în fața reprezentanților națiunii, *Mesagiul Regal*, conținând lucrările și îmbunătățirile de introdus în organismul Statului.

Deschiderea Camerilor actuale are o îndoită importanță de cât cea obișnuită la începutul tuturor sesiunilor ordinare, prin faptul că la cârma țării se afla un guvern nou și fiindcă e începutul legislațiunii viitoare de 4 ani.

Se va vorbi de reforme și îmbunătățiri de tot felul, în administrație, în finanțe, în justiție, în armată, de politica externă, de lucrări publice, de regimul economic, de nevoile culturii naționale; căci sunt așa de multe lipsuri de împlinit și reforme de făcut în toate ramurile de administrație generală.

Se vor recomanda atențiunii și solicițudinii reprezentanților națiunii trebuințele speciale ale diferitelor orașe și regiuni ale țării, ca: construcțiuni și completări de rețele de cai ferate și șosele, școli și stațiuni model de diferite culturi, și multe alte necesități de tot felul, menite a contribui la prosperitate generală.

Zice-se-va, măcar acum, un cuvânt asupra oropitelor noastre

provincii?? Și, de nu se va zice, se va găsi printre reprezentanții *națiunii române* vr'un barbat, care să vorbească, în Responsul ce se va da Coroanei, despre dorințele populațiunii vechiului Dristior?

Nu știm nimic; nu putem anticipa nimic.

Dintre toți bărbații politici ai țării până acum nu cunoaștem de cât opiniunea unui fost membru al guvernului de la 1890, care, la interpelarea senatorului de Tecuci, d-l Ianov, a dat responsul evasiv, că Dobrogea, spre a fi admisă la exercitarea drepturilor politice, va trebui să mai aștepte până ce va fi pusă în toate condițiunile de bună dezvoltare.—Incolo, nu s'a mai văzut nimic, de cât doar o desinteresare absolută de ceea ce este, și de cele ce se petrec în Dobrogea.

Prin forța lucrurilor condițiunile s'au schimbat mult de la 1890 încoace.

Din a treia parte, numărul Românilor s'a urcat la mai mult de cât jumătatea populațiunii, luând locul Turcilor emigranți; s'a construit podul peste Dunare; Constanța a devenit adevărații plămâni ai țării românești; toată granița despre Bulgaria, din pustie ce era, s'a populat cu 15 sate românești.

N'a venit nici acum timpul să fim încorporați definitiv la Patria-mamă?

Sunt acum, priate fruntașii partidului liberal de la cârmă, destul bărbați și doi prefecti, perfect cunosători ai stărei lucrurilor în Dobrogea.

Ei știu că populațiunea creștină a acestei provincii e mai înaintată în carte de cât multe districte din țară; că sunt aci în localitate oameni din toate naționalitățile, destul de scrioși și buni patrioți spre a reprezenta

cu demnitate și sinceritate interesele provinciei, și că prin urmare cad toate temerile contrare pe cari le-au exprimat până acum unii bărbați politici în necunoștința de cauză.

Dacă nici guvernul actual nu va găsi oportun să ne desînștreneze, alipind Dobrogea, și cu sufletul, după cum ea este de fapt cu trupul, vom ști că *aiurea* stă deslegarea acestei chestiuni. Ne vom resemna.

De altmintelega, nu ne facem iluzii din exercitarea drepturilor politice; din potrivă, avem deplină conștiința de răul disensiunilor ce va produce. Dar acest rău nu poate atinge interesele materiale ale provinciei, nici vătămă pe cele morale ale grosului populațiunii.

Practica de până acum ne-a dat încredințarea că aceste interese nu pot fi bine servite cu regimul excepțional de astăzi.

Am zis, sint printre bărbații politici de la putere persoane marcante, cari cunoasc și iubesc Dobrogea. Lor ne adresăm. Să silească pe guvern a vorbi, ori care ar fi împrejurările, ca să eșim odată din această stare precară și atât de pagubitoare interesele românești din România cis-daaubiană.

Afaceri Școlare

La școala normală s'a declarat febra tifoidă, de care sufer 9 copii.

Consiliul de igienă al județului a dispus închiderea școlii.

Doi fetițe ale d-lor Spiru Manura și C. Marcadonato, absolvente a școlii elene, voinde a merge la școala No. 1 românească, n'au fost primite sub pretext că nu cad în regiunea școlară respectivă. Școala No. 2 fiind foarte departe de locuința lor, cartierul englezesc, părinții au fost siliți a le înapoia din nou la școala greacă.

E uimitor cât de pe dos înțeleg dascălii de aici regiunea școlară.

Instituind regiunile școlare, legiu-

torul a intenționat lucrul următor: direcțiunile școlare sunt date a primi numai copii de ai regiunii respective, până la suma hotărâtă pentru fie-care clasă. Dacă acest număr e de 60, iar în clasă nu sunt de cât 40 de ex. se pot respinge copiii de la țară săi din alte mahalale, pe cari o linie imaginară de demarcațiune i-ar fi anexat alte școli depărtate, cum e cazul în Constanța?

Aceasta n'a putut fi în intențiunea legiuitorului. Cele ce comit direcțiunile școlare locale e lucru neînțeles. Protestam, rugând pe d-l ministru al instrucțiunii să explice d-lor dascăli. Ar trebui să ne auză d-l ministru, și să dea ordine în consecință. E păcat că suntem siliți să chema atențiunea asupra unor lucruri atât de elementare.

Pretindem să ne vie copiii streinilor la școlile noastre, iar când vin le dăm cu piciorul. — Pentru o sumă de nimic s'a suprimat postul dascălului ce preda limbile creștine locale, pentru câteși patru școlile primare din Constanța la jumătate populațiunea școlară și s'a menținut dascălul de limba turcă, când nu e de cât un singur elev turc în toate școlile. Ce tactica!

*
**

De atâția ani populația județului și a orașului au petiționat pentru facerea unui gimnasiu. S'au promis în două rânduri, și ne am ales cu o școală normală, care nu satisface la nici o trebuință.

Am întrebat pe fostul ministru: repetăm cererea și către d-l ministru actual al instrucțiunii publice: la ce trebuințe răspunde școala normală? Unde va plasa pe cei 25 elevi absolvenți ai fie-cărui an? Toate satele sunt deja ocupate cu învățatori cu titlu provizoriu. Se vor înființa câte 25 școli noi pe fie-care an pentru fie-care promoțiune?

Se va aplica legea obligativității învățământului în satele sătești? Aceasta e imposibil. Ce vor deveni cei absolvenții școlii normale, întreținută cu de 10 ori mai multă cheltuială de cât un gimnasiu?

Pentru o populațiune de 30,000 suflete bulgari, de Turci nu mai vorbin — se framântă capul elevilor școlii normale cu limbile bulgara și turcă; se întreține școala, pentru care nu mai chirie se plătește 10,000 lei, cu cât s'ar întreține un gimnasiu întreg.

Cați dintre cetățenii Dobrogei aspiră să și facă copiii dascăli de sat?

Pe fie-care an se promovează din toate școlile județului Constanța vr'o 2—300 elevi. Ce devin ei? Umplu școlile streine din Galați, Tulcea, Constantinopole, Atena și alte părți. Și aceasta se chiamă românizarea provinciei!

Am reclamat și altă-dată măcar un gimnasiu pentru atâtea milioane ce Statul a incasat și incasează din Dobrogea. Nu ni s'a dat nici un răspuns.

Aceasta e partea slabă a noastră Dobrogenilor, căci nimenea nu ne răspunde la nici un desiderat. Toate se mistue în tăcere.

Ce ar răspunde ministrul la toate aceste, când ar fi luat din scurt în fața țării și în auzul Dobrogenilor?

Iată de ce simțim nevoie să ni se acorde drepturile politice. Ori ni se vor da, ori se va sdrobi ori-ce ideal al Românilor Dobrogeni.

UN RAPORT

Buletinul ministerului agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor publică un interesant raport al consulatului general din Viena relativ la al XXIII-lea târg internațional de grâne ținut în zilele de la 26 și 27 August 1895. Acest raport prezentând și acum o importanță deosebită pentru agricultori îl reproducem aci în întreg aproape.

Importanța târgului

Târgul internațional de grâne, ce se ține în fie-care an la Viena, împlinește a 23-a sa sesiune în zilele de 26 și 27 August.

Importanța sa este mai mică în privința tranzacțiunilor ce se tratează în el. de cât în a raporturilor recoltelor ce vin din toate țările, raporturi cari permit a stabili aproximativ prețurile viitoarei campanii.

Târgul a fost frecventat de peste 2.000 persoane, număr, mai considerabil de cât în anul trecut, dar în tot cazul inferior celui anilor precedenți. Delegații Ungariei lipseau totalmente.

O privire repede a raporturilor prezentate constată cele ce urmează:

Raporturile

În grâu, secară, orz și ovéz, Europa n'are de cât o recoltă inferioară celei mijlocii; cea din America (Statele-Unite) va fi aproape cu 20 milioane quint. met. inferioară (1 quint. met = 100 kilog.); cea a grâului de India, aproape cu 5 milioane quint. met. mai mică; cea din Canada compensează aproape deficitul Iodiei. Recolta porumbului promite a fi protudent excepțional de bună.

În America ea va fi aproape dubla; în Europa aproape pe jumătate superioară celei mijlocii.

În cea ce privește Austro-Ungaria recoltele anului 1895 se resumă astfel;

Tabela recoltelor Austro-Ungariei în anul 1895

	Total din 1895 mil. quint. metr.	Diferența * 1894
Grâu	53.9	— 0.8
Secară	27.9	— 7.8
Orz	21.	— 5.6
Ovéz	25.3	— 3.2
Total	128.1	— 17.4

Plantațiunile porumbului s'au în general o aparență splendidă, atât în ceea ce privește înălțimea c-căunului, cât și în spic; din nenorocire în Styria și Carintia unele plantațiuni sunt devastate de parasite.

Plantele leguminoase: bobul, mazărea, linteaa, proauit în general o bună medie; în Bucovina și în Styria bana aparență predomină.

Parasitele strică în multe privințe și cartofilor, care, fără acestea, s'ar prezinta foarte bine.

Cât despre Ungaria, recolta grâului, și mai ales a secarei, va fi cu mult inferioară celei a anului 1894.

În urma importantului deficit de secară (2.5 milioane de quint.) nu va fi posibilă o importațiune în acest articol; afară de aceasta consumațiunea indigenă a grâului va fi cu mult mai mare.

Recolta medie a Ungariei între 1885 și 1894, fără a se lua în calcul Croația și Esclavonia

Grâu	34.450.000	quint. met.
Orz	11.000.000	» »
Secară	1.500.000	» »
Ovéz	8.980.000	» »

Relativ la recoltele celorlalte State, dăm în tabela următoare resumatul, numărul 107 fiind luat ca termen al unui an potrivit.

Recoltele lumii întregi în 1895, numărul 100 fiind luat ca termen al unui an potrivit

	Grâu	Sec	Orz	Ovéz
Austria	102	85	90	100
Ungaria	100	75	80	84
Prusia	92	90	95	87
Saxa	105	100	99	85
Bavaria de-sus și jos	85	65	75	80
Palatinat	90	90	95	92
Baden	83	85	95	95
Wurtemberg	95	86	95	97
Meklemburg	95	86	102	102
Danemark	95	85	100	100
Suedia	100	95	80	70
Norvegia	—	100	100	100
Italia	75	—	—	—
Elveția	95	80	90	100
Olanda	90	100	—	105
Belgia	100	105	—	100
Francia	98	105	—	95
Marea Britanie	70	—	—	80
Rusia Podolia	75-100	40-100	—	110
„ Polonia	85	95	—	70
„ Centrală	110	105	—	85
„ Cherson	125	120	—	—
„ Curlanda	70	80	—	90
„ Basarabia	115	105	—	80
România Valachia	120	110	—	87
„ Moldova	90	95	—	70
Serbia	95	75	—	95

India a recoltat;

În 1894 6.771.000 tone de grâu

În 1895 6.278.000 » » » și 1896
potr. este 6.803.000 » » »

Statele-Unite din America au recoltat:

	Grâu	Porumb	Secară
1894 . . .	460	1.242	36 $\frac{1}{4}$
1895 . . .	390	2.427	21 $\frac{1}{2}$

Canada a recoltat:

In 1893 . . .	43 mil de Bas de grâu
In 1895 . . .	62 " " " " " "

Rusia este una din țările cele mai favorizate în ceea ce privește recoltele de grâu și secară. Am fost fericiți de a constata prin rapoartele consulare Austro-Ungare, că România era și densa bine favorizată.

Cu toate că stocurile din 1894 sunt aproape isprăvite, și deși Statele-Unite, au o recoltă de grâu cu mult mai inferioară, nu sunt mari speranțe de a vedea pretutindeni să se urce în mod simțitor prețurile, de oare-ce excedentele unor țări compensează deficitul celor-lalte.

În prima zi mai ales afacerile erau animate, căci în a doua, mulți vizitatori plecaseră. Dar repetăm că târgul internațional de grâne are mai mult ținta de a procura informațiuni, de cât a aduce tranzacțiuni imediate.

Prețurile ajunse au fost pentru grâu:

De la fl. 6.70 la fl. 7.10 franco Viena pentru secară:

De la fl. 5.60 la fl. 6.05 franco Viena.

Pentru orz afacerile au fost calme, căci calitatea lui în general nu este satisfăcătoare.

Prețurile au variat între 6.05 fl. și 8.90 fl. după calitatea și locul predării.

Ovășurile Ungariei s'au tratat pe baza de fl. 6.30.

Porumburile au tendință la scădere.

Rapița era bine susținută calitatea cea bună ajunge la fl. 9.90.

Semănăturile de trifoi, din cauza lipsei ofertei, erau fără afaceri.

Fainurile n'au suferit variațiuni la preț.

Grâul s'a vândut franco Budapesta cu fl. 7.75-7.80.

Bobul s'a vândut, franco Kolomea cu fl. 7.75-7.80.

Afacerile pentru predările cu termene sunt mai ferme la preț, căci vizitatorii în vederea micilor prețuri actuale, sunt rezervați.

Se conchide:

Grâu, pred. de toamnă de fl.	6.05-6.70
" " " p-vară de fl.	7.10-7.15
Secară " " toamnă de fl.	5.86-5.90
" " " p-vară de fl.	6.27-6.32
Poru, " " Mai-Iun de fl.	4.83-4.86
Ovăz " " toamnă de fl.	5.98-6.-
" " " p-vară de fl.	6.24-6.30

Notăm încă că în mijlocul comitetului, s'a propus ca viitorul târg internațional de grâne să se țină la timp puțin înaintat al anului, așa în cât să-l combine cu o expozițiune agricolă.

DIN PARIS.

(Correspond. particulară a ziarului *Constanta*)

Cum știți ministerul Ribot a căzut săptămân trecută. Noul minister sub d-l Bourgeois e compus într'un mod cam curios:

1) Un inginer care dirigează ministerul de resbel; 2) Un vaudevillist deștept și bun desenator, la marină; 3) Un ziarist la finanțe (ca și la noi); 4) Un chimist la afacerile streine; 5) Un fost procuror Bonapartist la comerț; 6) la justiție e unul care are pronume frumoasa Fatma; și ca să se complecteze această listă extra fin de siècle, un profesor de drept are să fie ministru de colonii.

Tocmai ca când birjarul ar face pe bucătar, sau la femme de chambre ar mâna cal - Cu toate aceste se vede că acest lucru nu însemnează nimic, căci printr'o grație singulară de Stat, deputetii, chiar buni pentru nimic, sunt capabili pentru toate.

Se zice că Ministrul de instrucțiune publică se ocupă a organiza un proiect de învățământ contra alcoolismului.

Proiectul consistă în a crea, în școlile primare, un fel de curs, în care are să se arate prin toate mijloacele pedagogiei, pericolul și efectele oribile ale alcoolismului. Se zice că un inspector al învățământului primar, a găsit o armă excelentă cu care să se distrugă acest monstru pe care trebuie să-l omorim dacă voim să trăim: «alcoolismul».

Toată lumea, statisticieni, savanți, moraliști sau simpli oameni, sunt de acord asupra efectelor tragice ale alcoolismului. Acela care are să găsească mâine mijlocul de a distruge alcoolismul, are să fie numai de cât numit «bine-făcătorul umanității» cu toate decorațiile și titlurile atașate la funcțiunea aceasta. N'ar fi rău dacă am cere acestui ministru, cu această ocazie, să bine-voiască a distruge ipocrisia, avariția, lăcomia, învidia, lenea și toate păcatele capitale.

Beția - căci alcoolismul nu este de cât o formă a beției, - nu este unul din viciurile actuale și de ocazie, ce se constată din timp în timp, în istorie, și care dispare într-o buă dimineată; beția e un viciu general și etern, sau cel puțin atât de vechi în cât îl putem considera ca contemporan al lăcomiei sau al ipocrisiei; s'a născut cu obiceiul de a bea, și cum se vede n'are să dispară de cât cu el.

Să se fondeze un învățământ special contra alcoolismului e o idee care provine de sigur de la un spirit excelent; dar dacă sunt siguri că are să dea vr'un rezultat, pentru ce să nu se creeze un învățământ analog contra invidiei, sau lenei, care n'au consecințe mai puțin funeste ca aburul de vin.

Dar, nu există oare învățământul acesta? Se învață băeții să fie lucrători, și ajunși la etate de om, nu mai lucrează.

Se învață copiii a onora pe tata și mama lor, și mulți nu le onorează.

Se învață cinstea și onestitatea, și cu toate acestea sunt atât a hoști.

Dar nu se poate ca voiajorii imprudenți să nu se dea jos din vagoane înainte opririi trenului; pentru asta cred mulți că legea antialcoolică e puțin ridicolă.

Th. Lusi.

Paris, 4 Noembrie 1895.

Informațiuni

Cetim în *Naționalul*, ziar guvernamental, de la 1 ale lunii curente următoarele:

Un comerciant, care a venit zilele trecute din Constanța, ne-a descris în amănunt situația acestui port a cărui importanță a crescut enorm de la punerea în circulație a podului peste Dunăre.

Până acum, din cauza lipsei mijloacelor de comunicație toate articolele de export, în deosebi cerealele trebuiau să facă un mare înconjur până la Brăila și Galați de unde apoi se îndrumau către locul de destinație. Firește că acest înconjur, tot atât de greu suportat de Muntenia cât și de Moldova, nu va mai fi făcut cu bună-voie, transportul costând mult mai puțin pe la Constanța.

Din nenorocire, foasta direcție a căilor ferate și fostul ministru de lucrări publice, nici nu s'au gândit la interesele comerțului și agriculturii. Tot așa ca și ministrul agriculturii comerțului și industriei.

Ast-fel, atât liniile de garaj și de manevre, cât și funcționarii gării Constanța, nu pot răspunde nouilor cerințe. Vagoanele nu pot fi încărcate și descărcate de cât la interval de 10-15 zile, de și aglomerația

Incă nu'i prea mare. Ce va fi însă, mai târziu, când toate cerealele se vor îndrepta spre Constanța, când adevrata mișcare comercială va fi în toiul ei?

De sigur, noii ministrii de lucrări publice, de comerț și agricultură, vor cerceta chestiunea și vor aviza.

De oare-ce activitatea în portul Constanța este foarte mare, d. ministru al lucrărilor publice a decis să mărească numărul liniilor de garajiu pentru încărcări și descărcări din vagoane în vapoare.

Eri an sosit în Constanța: d. ministru al lucrărilor publice cu d-l Director al C. F. R., însoțit de mai mulți alți d-ni directori de C. F., ingineri streini, cărora s'au pregătit apartamente la Hotel Carol—Orășul a fost pavosat și iluminat.

În satul Peștera din com. Mamutkuiusu, se mențin niște șanțuri adânci în interiorul satului, fără nici o nevoie, dar spre paguba locuitorilor ce locuiesc în apropiere de ele.

Avis d-lui sub-prefect respectiv, spre a dispune astuparea lor.

În mai multe sate din Dobrogea bătute boala febra tifoidă. În Cogelak, județul Tulcea, au murit o sumă de oameni. Doctorul pentru două plâst. Babadagh și Istrul, a stat câte-va săptămâni în permanență în acest sat.

În satul Dorobanțul din comuna Carol I sunt peste 30 bolnavi; alal-

ta-eri ad fost 3 easuri de moarte. De două luni de când s'a ivit această boală în sat, medicul județului a fost odată, cel al plășei de două ori și agentul sanitar respectiv de trei ori. — Asistența medicală nu e suficientă. — Rogam a se lua măsuri mai eficace.

De Inchiriat Una casă compusă din 5 odăi cu două antreuri cu bucătărie și curte spațioasă, situată în strada Plevnei, pe malul mării. Doritorii se vor adresa proprietarului d. P. Grigorescu strada Gării No. 13.

ANUNCIU — Se caută 8—10 calfe de tâmplărie și mobile de leas. Doritorii se vor adresa d-ilor Carol Friedrich et Barate, strada Traian No. 31, Constanța.

Legătorie de Cărți

Subscribul aduc la cunoștința onor. public că am înființat pe lângă atelierul de tipografie și un atelier de legătorie special, angajându-mă a lega:

Cărți, reviste, note de piano, a încadra rame și în fine tot ce se atinge de această branșă.

GR. M. GRIGORIU.

„UNIREA”

Societate generală de Asigurare Mutuală DIN BUCURÊȘTI

Autorizată prin Înaltul Decret Românesc sub No. 1576 după deciziunea consiliului de miniștri dela 27 Iunie 1877. *Monitorul oficial No. 169 din 16 (28) Iul.*

Ac'astă societate de proprietate asigură, contra incendiului, imobile, feroc construite de zid, poianță sau gard, fie acoperișul lor cu tinchea, plumb, șindriță, trestie, etc. Plata asigurării e cu mult mai scăzută, aproape pe jumătate de cât la celelalte Societăți care fac o speculă din premiile asigurătorilor.

Deosebit de aceste clădiri, societatea mai asigură contra incendiului: **Mobile, Marfuri, Produse, Pae și Nutrețe în Șire, Stoguri, Căi pe Cîmp Liber și în Magazii.**

Societatea „Unirea” mai face asigurări asupra „Vieșei” în toate combinațiunile uzitate și anume:

- Asociațiunii mutuale de supraviețuire.
- Asociațiunii mutuale cu produs minimal garantat și cu participare de 85 la sută.
- Contra-asigurării cu 8 la sută dobînda și fără dobînda.
- Capitaluri fixe în cas de deces cu beneficiul etății.
- Asigurări temporale și
- Rente viagere în diferite combinațiuni.

Asemenea mai asigură contra riscurilor de «Grindina», precum și contra riscurilor de transport pe fluviu, mări și corpuri de vase, toate aceste asigurări «Unirea» le face cu premii reduse.

Informațiunii și prospecte se dau în Bucuresci, la Direcțiunea generală str. Doinnei No. 2, iar în d-ștrictele la agențiilor respective din orașe.

Direcțiunea generală

Societății de Asigurare mutuală Unirea

LIBRARIA și TIPOGRAFIA „UNIVERSALA”

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

36—Piața Independenței—36

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librerie; precum:

Papeterie bogat montată, cărți școlastice, de științe și diferite Romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCARII DE COPII ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domni'or perceptori, Onor.

Primării, Epitropicilor de Biserici

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea promptă și prețurile cât se poate de moderate.